

Read the full book on: [10.1787/9789264189560-en](https://doi.org/10.1787/9789264189560-en)

Prepojené hospodárstva. Výhody svetových hodnotových reťazcov

Zhrnutie v slovenčine

- Dnes je pre rast a zamestnanosť dôležitejšie to, „čo robíte“ (činnosti firmy alebo krajiny), než to, „čo predávate“ (konečný produkt).
- Svetové hodnotové reťazce umožňujú firmám a hospodárstvám podieľať sa na tej časti procesu, ktorá im ide najlepšie, s použitím prechodných tovarov a služieb odinakadiaľ a bez nutnosti vytvorenia celého priemyselného odvetvia.
- Využívanie dodávateľov a prenášanie obchodných procesov do zahraničia zlepšuje konkurencieschopnosť, keďže poskytuje prístup k lacnejším, rozmanitejším a kvalitnejším vstupom.
- Rastúca prepojenosť medzi hospodárstvami vytvára dôležité príležitosti, ale aj nové politické problémy.

Konkurencieschopnosť

- Konkurencieschopnosť vo svetových hodnotových reťazcoch si vyžaduje posilnenie výrobných faktorov, ktoré sa nemenia napriek zmenám v hospodárstve a ktoré sa pravdepodobne nedostanú za štátne hranice. To zahŕňa investovanie do ľudského kapitálu, zručností a kvalitnej infraštruktúry a podporovanie silného prepojenia medzi priemyslom a vysokým školstvom, ako aj ďalších tichých znalostí. Kvalita inštitúcií a štátu je dôležitá aj pri investičnom rozhodovaní firiem.
- Malé a stredné podniky (MSP) zohrávajú dôležitú úlohu v prázdnych oblastiach svetových hodnotových reťazcov a prispievajú k vývozu väčších firiem.
- Výroba zostáva vo svetových hodnotových reťazcoch ústrednou činnosťou, hoci veľká časť tvorby hodnôt dnes zahŕňa služby.
- Staromódne podporné politiky neberú ohľad na prepojenosť výroby vo svetových hodnotových reťazcoch a na potrebu medzinárodnej hospodárskej súťaže a otvorenosti. Zvyšujú riziko protekcionizmu, kým úspech na medzinárodných trhoch rovnako závisí od schopnosti dovážať vysokokvalitné vstupy ako od schopnosti vyvážať.

Obchod

- Vo väčšine hospodárstiev končí približne jedna tretina prechodného dovozu vo vývoze. Vo svetových hodnotových reťazcoch sú sadzby a ďalšie dovozné prekážky v skutočnosti daňou z vývozu. Vývozné obmedzenia môžu ovplyvniť aj účinné fungovanie svetových hodnotových reťazcov a zvyšovať náklady. Negatívne účinky protekcie obchodu sa znásobujú, keď súčasti a zložky veľakrát prekročia hranice.
- Opatrenia napomáhajúce obchodu, napríklad rýchle a účinné prístavné a colné postupy, umožňujú bezproblémovú prevádzku hodnotových reťazcov. Zbližovanie noriem a osvedčovacích požiadaviek a dohody o vzájomnom uznávaní môžu zmierniť záťaž vyvážajúcich firiem.
- Kým uvoľňovanie sadzieb môže podporiť vznik nových obchodných príležitostí, svetové hodnotové reťazce si vyžadujú aj efektívne služby a možnosť presúvania ľudí, kapitálu a technológií cez hranice.
- Služby činia viac ako polovicu tvorby hodnôt vo svetových hodnotových reťazcoch v mnohých krajinách OECD a viac ako 30 % v Číne.

Investície

- Vzhľadom na významnú úlohu nadnárodných podnikov je zmenšenie investičných prekážok účinným spôsobom integrácie krajiny do svetových hodnotových reťazcov. Ak sa bude brzdiť účinné fungovanie svetových hodnotových reťazcov, prekážky cezhraničných investícií môžu mať nepriaznivé účinky, pokiaľ ide o bohatstvo, a to v domovskej aj hostiteľskej krajine.
- Režim vybudovaný na tisíckach dvojstranných a regionálnych investičných dohôd primerane neodráža prepojenosť hospodárstiev vo svetových hodnotových reťazcoch.
- Podpora investícií sa musí viac sústreďovať na činnosti v rámci svetových hodnotových reťazcov než na priemysel. Stratégie musia odrážať fakt, že úspech závisí od prichádzajúcich aj odchádzajúcich investícií.
- Veľké nadnárodné podniky vrátane niektorých štátnych podnikov sú význačnými hráčmi vo svetových hodnotových reťazcoch, čo vyvoláva politické obavy, napríklad vo vzťahu k účinkom na hospodársku súťaž a trhy.
- Svetové hodnotové reťazce môžu podporiť šírenie myšlienok o zodpovednom obchodnom správaní. Je základnou podmienkou, aby obchodovanie rešpektovalo ľudské práva a dôstojnosť v súlade s požiadavkami usmernení OECD pre nadnárodné podniky, schválenými normami MOP a OSN.

Rozvoj

- Integrácia do svetového hodnotového reťazca môže byť prostredníctvom prístupu k sieťam, svetovým trhom, kapitálu, znalostiam a technológiám prvým krokom k hospodárskemu rozvoju.
- Keďže svetové hodnotové reťazce zahŕňajú činnosti dohodnuté v rámci a medzi nadnárodnými podnikmi a nezávislými dodávateľmi, schopnosť vymáhať zmluvy je rozhodujúca. Krajiny so spoľahlivým právnym systémom zvyknú viac vyvážať v zložitejších priemyselných odvetviach.

Úlohy vyžadujúce si zložitejšie zmluvy sa ľahšie vykonávajú v krajinách s dobre fungujúcimi zmluvnými inštitúciami.

- Veľa krajín s nízkym príjmom sa naďalej nenachádza vo svetových hodnotových reťazcoch pre svoju polohu, nedostatok prírodných zdrojov, slabú infraštruktúru či zlé podnikateľské prostredie.

Prispôsobenie a riziká

- Medzinárodná hospodárska súťaž vo svetových hodnotových reťazcoch prinesie náklady na prispôsobenie, keďže niektoré činnosti porastú, iné naopak a ďalšie sa premiestnia do iných krajín.
- Prispôsobovací proces sa musí uľahčiť prostredníctvom politík pracovného trhu a sociálnych politík, ako aj pomocou investovania do vzdelania a zručností. Štrukturálne politiky tiež pomáhajú posilniť pružnosť, a tým aj odolnosť hospodárstiev voči budúcim šokom.
- Rastúca prepojenosť hospodárstiev je zdrojom odolnosti. Môže tiež mať nákazlivé účinky, ak sa udalosti v jednej časti svetového hodnotového reťazca rozšíria do celého systému.
- Vzhľadom na rozsiahle dôsledky svetových hodnotových reťazcov v oblasti bohatstva nesmú vlády, podniky ani ďalšie zainteresované strany zabúdať na svoje príslušné úlohy a povinnosti, pokiaľ ide o riadenie.

Kľúčové odporúčania

- Posilniť viacstrannú spoluprácu a koordináciu s cieľom zachovať otvorené a predvídateľné medzinárodné investičné prostredie podporujúce investovanie do svetových hodnotových reťazcov a zosúladiť národné politiky s globálnou povahou hospodárskej činnosti.
- Udržať trhy otvorené a odolať protekcionistickému tlaku. Podporovať liberalizáciu obchodu, najlepšie mnohostranne s cieľom maximalizovať nadväznosť medzi prvotnými a druhotnými dodávateľmi. Mali by sa prijať opatrenia na podporu obchodu, a to aj prostredníctvom Dohody o založení Svetovej obchodnej organizácie.
- Predísť vojnám o stimuly s cieľom pritiahnuť hodnotné úseky svetového hodnotového reťazca.
- Podporovať MSP politikami, ktoré motivujú k prepájaniu s medzinárodnými firmami, podporujú ich ponukovú kapacitu a schopnosť inovovať a uľahčujú prijímanie produktových noriem.
- Investovať do zručností a pokročilých výrobných technológií vrátane tradičných priemyselných odvetví prostredníctvom politík, ktoré posilňujú siete a spoluprácu, s cieľom pomôcť presadiť produkciu a tvorbu hodnôt.
- Podporiť investície do znalostných aktív, napríklad do výskumu a rozvoja a dizajnu, a uľahčovať rozvoj dôležitých hospodárskych kompetencií, najmä zručností a riadenia.
- Reformovať reguláciu a liberalizovať obchod a investovanie do služieb s cieľom zlepšiť hospodársku súťaž a zvýšiť produktivitu a kvalitu služieb.
- Zmenšiť investičné prekážky s cieľom pomôcť rozvojovým krajinám integrovať sa do svetových hodnotových reťazcov.
- Poskytnúť podporu rozvíjajúcim sa hospodárstvám na zdokonalenie ich obchodného prostredia a budovanie schopností, potrebných na zapojenie sa do medzinárodného obchodu.
- Podporiť budovanie kapacít prostredníctvom iniciatív „pomoci obchodu“ s cieľom pomôcť najchudobnejším rozvojovým krajinám.
- Kým firmy sú v prvom rade zodpovedné za riešenie prípadných rizík, je potrebné presadzovať prístup zahŕňajúci viac zainteresovaných strán, ktorý núti vlády podporovať výmenu informácií a tvorbu kapacít.
- Ďalej pracovať na meraní úlohy investícií do svetových hodnotových reťazcov a ich dosahov na zamestnanosť, zručnosti a príjmy.

© OECD

Toto zhrnutie nie je úradným prekladom OECD.

Rozmnožovanie tohto zhrnutia je povolené iba za predpokladu, že bude uvedené autorské právo OECD a názov originálnej publikácie.

Viacjazyčné zhrnutia sú preloženými výňatkami z publikácií OECD, pôvodne uverejnených v anglickom a francúzskom jazyku.

K dispozícii sú bezplatne v on-line kníhkupectve OECD: www.oecd.org/bookshop

Viac informácií získate v Divízii autorských práv a prekladov OECD Riaditeľstva verejných záležitostí a komunikácie: rights@oecd.org , fax: +33 (0)1 45 24 99 30.

OECD Rights and Translation unit (PAC)

2 rue André-Pascal, 75116

Paris, France

Navštívte našu webovú lokalitu www.oecd.org/rights

[Read the complete English version on OECD iLibrary!](#)

© OECD (2013), *Interconnected Economies. Benefiting from Global Value Chains*, OECD Publishing.

doi: 10.1787/9789264189560-en